



Dokument zasedanja

A8-0262/2018

16.7.2018

POROČILO

o evropski strategiji za plastiko v krožnem gospodarstvu
(2018/2035(INI))

Odbor za okolje, javno zdravje in varnost hrane

Poročevalec: Mark Demesmaeker

VSEBINA

	Stran
PREDLOG RESOLUCIJE EVROPSKEGA PARLAMENTA	3
OBRAZLOŽITEV	15
MNENJE ODBORA ZA RIBIŠTVO	20
INFORMACIJE O SPREJETJU V PRISTOJNEM ODBORU	26
POIMENSKO GLASOVANJE PRI KONČNEM GLASOVANJU V PRISTOJNEM ODBORU	27

PREDLOG RESOLUCIJE EVROPSKEGA PARLAMENTA

o evropski strategiji za plastiko v krožnem gospodarstvu (2018/2035(INI))

Evropski parlament,

- ob upoštevanju sporočila Komisije z dne 16. januarja 2018 o evropski strategiji za plastiko v krožnem gospodarstvu (COM(2018)0028),
- ob upoštevanju poročila Komisije z dne 16. januarja 2018 o vplivu uporabe okso-razgradljive plastike, vključno z okso-razgradljivimi plastičnimi nosilnimi vrečkami, na okolje (COM(2018)0035),
- ob upoštevanju sporočila Evropske komisije in delovnega dokumenta služb Komisije z dne 16. januarja 2018 o izvajanju svežnja o krožnem gospodarstvu: možnosti za rešitev vprašanja stičišča med zakonodajo o kemikalijah, proizvodih in odpadkih (COM(2018)0032),
- ob upoštevanju delovnega načrta Komisije za okoljsko primerno zasnovo za obdobje 2016–2019 (COM(2016)0773), zlasti cilja glede določitve zahtev, ki bi bile bolj specifične za posamezni izdelek in bolj horizontalne na področjih, kot so trpežnost, popravljivost, nadgradljivost, zasnovanost za razstavljanje ter preprosta ponovna uporaba in recikliranje,
- ob upoštevanju sporočila Komisije z dne 2. decembra 2015 z naslovom Zaprtje zanke – akcijski načrt EU za krožno gospodarstvo (COM(2015)0614),
- ob upoštevanju Direktive (EU) št. 2018/849 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 30. maja 2018 o spremembi direktiv 2000/53/ES o izrabljenih vozilih, 2006/66/ES o baterijah in akumulatorjih ter odpadnih baterijah in akumulatorjih ter 2012/19/EU o odpadni električni in elektronski opreml¹,
- ob upoštevanju Direktive (EU) 2018/850 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 30. maja 2018 o spremembi Direktive 1999/31/ES o odlaganju odpadkov na odlagališčih²,
- ob upoštevanju Direktive (EU) 2018/851 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 30. maja 2018 o spremembi Direktive 2008/98/ES o odpadkih³,
- ob upoštevanju Direktive (EU) 2018/852 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 30. maja 2018 o spremembi Direktive 94/62/ES o embalaži in odpadni embalaži⁴,
- ob upoštevanju Direktive (EU) 2015/720 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 29. aprila 2015 o spremembi Direktive 94/62/ES glede zmanjšanja potrošnje lahkih

¹ UL L 150, 14.6.2018, str. 93.

² UL L 150, 14.6.2018, str. 100.

³ UL L 150, 14.6.2018, str. 109.

⁴ UL L 150, 14.6.2018, str. 141.

- plastičnih nosilnih vrečk¹,
- ob upoštevanju Direktive 2009/125/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 21. oktobra 2009 o vzpostavitvi okvira za določanje zahtev za okoljsko primerno zasnovo izdelkov, povezanih z energijo² (v nadaljnjem besedilu: direktiva o okoljsko primerni zasnovi), ter izvedbenih uredb in prostovoljnih sporazumov, sprejetih na podlagi te direktive,
 - ob upoštevanju Sklepa št. 1386/2013 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 20. novembra 2013 o splošnem okoljskem akcijskem programu Unije do leta 2020³,
 - ob upoštevanju sklepov Sveta z dne 18. decembra 2017 o ekoinovacijah: omogočanje prehoda na krožno gospodarstvo,
 - ob upoštevanju Posebnega Eurobarometra št. 468 iz oktobra 2017 o odnosu evropskih državljanov do okolja,
 - ob upoštevanju Pariškega sporazuma o podnebnih spremembah in 21. konference pogodbenic (COP 21) UNFCCC,
 - ob upoštevanju resolucije Združenih narodov z naslovom Spreminjamo naš svet: agenda za trajnostni razvoj do leta 2030, sprejete na vrhu Združenih narodov o trajnostnem razvoju 25. septembra 2015,
 - ob upoštevanju svoje resolucije z dne 9. julija 2015 o učinkoviti rabi virov: prehod na krožno gospodarstvo⁴,
 - ob upoštevanju svoje resolucije z dne 4. julija 2017 o daljši življenjski dobi za izdelke: koristi za potrošnike in podjetja⁵,
 - ob upoštevanju svoje resolucije z dne 16. januarja 2018 o mednarodnem upravljanju oceanov: agenda za prihodnost naših oceanov v okviru ciljev trajnostnega razvoja za leto 2030⁶,
 - ob upoštevanju člena 52 Poslovnika,
 - ob upoštevanju poročila Odbora za okolje, javno zdravje in varnost hrane in mnenja Odbora za ribištvo (A8-0262/2018),
- A. ker je plastika dragocen material, ki se obširno uporablja v vseh vrednostnih verigah in ima pomembno mesto v naši družbi in gospodarstvu, če se uporablja in upravlja odgovorno;
- B. ker ima način proizvodnje, uporabe in odstranjevanja plastike danes uničujoče posledice za okolje, podnebje in gospodarstvo ter lahko negativno vpliva na zdravje ljudi in živali;

¹ UL L 115, 6.5.2015, str. 11.

² UL L 285, 31.10.2009, str. 10.

³ UL L 354, 28.12.2013, str. 171.

⁴ UL C 265, 11.8.2017, str. 65.

⁵ Sprejeta besedila, P8_TA(2017)0287.

⁶ Sprejeta besedila, P8_TA(2018)0004.

ker je zato glavni izziv proizvodnja in uporaba plastike na odgovoren in trajosten način, da bi zmanjšali nastajanje plastičnih odpadkov in uporabo nevarnih snovi v plastiki, kjer je to mogoče; ker so v zvezi s tem pomembne raziskave in inovacije na področju novih tehnologij in alternativ;

- C. ker te posledice vzbujajo zaskrbljenost širše javnosti, 74 % državljanov EU je namreč izrazilo zaskrbljenost zaradi zdravstvenih posledic uporabe plastike, 87 % državljanov pa je izrazilo zaskrbljenost zaradi njenih okoljskih vplivov;
- D. ker bi bilo treba izkoristiti sedanji politični zagon za prehod na trajnostno krožno gospodarstvo na področju plastike, ki bi v skladu s hierarhijo ravnanja z odpadki dalo prednost preprečevanju nastajanja plastičnih odpadkov;
- E. ker je več držav članic že vzpostavilo nacionalne zakonodajne ukrepe za prepoved mikroplastike, ki se namenoma dodaja kozmetičnim izdelkom;
- F. ker so evropske države v preteklosti izvažale plastične odpadke tudi v države, kjer neustrezni sistemi ravnanja z odpadki in recikliranja povzročajo okoljsko škodo in ogrožajo zdravje lokalnih skupnosti, zlasti ljudi, ki delajo z odpadki;
- G. ker so plastični odpadki svetovni problem in je za boj proti njim potrebno mednarodno sodelovanje; ker se je EU zavezala, da bo uresničila cilje trajnostnega razvoja Združenih narodov, med katerimi je več povezanih s trajnostno porabo in proizvodnjo plastike ter omejevanjem njenih vplivov na morja in kopno;
- H. ker je svetovna letna proizvodnja plastike leta 2015 dosegla 322 milijonov ton in se pričakuje, da se bo v naslednjih dvajsetih letih podvojila;
- I. ker se v EU vsako leto proizvede 25,8 milijona ton plastičnih odpadkov;
- J. ker se v EU za recikliranje zbere samo 30 % plastičnih odpadkov; ker je samo 6 % plastike, ki se da na trg, narejene iz reciklirane plastike;
- K. ker sta deleža odlaganja (31 %) in sežiganja (39 %) plastičnih odpadkov še vedno visoka;
- L. ker se približno 95 % vrednosti plastične embalaže za gospodarstvo izgubi, kar povzroča letno izgubo od 70 do 105 milijard EUR;
- M. ker je cilj EU za recikliranje plastične embalaže do leta 2030 55 %;
- N. ker ima recikliranje plastike znatne koristi za podnebje v smislu zmanjšanja emisij CO₂;
- O. ker po vsem svetu vsako leto od 5 do 13 milijonov ton plastike konča v svetovnih oceanih in ker se ocenjuje, da je danes v oceanih več kot 150 milijonov ton plastike;
- P. ker v morjih in oceanih EU vsako leto konča od 150 000 do 500 000 ton plastičnih odpadkov;
- Q. ker bo po študijah, ki jih navaja OZN, v primeru, da ne bomo ukrepali, leta 2050 v oceanih več plastike kot rib;

- R. ker plastika predstavlja 85 % odpadkov na obalah in več kot 80 % morskih odpadkov;
- S. ker je v oceanih mogoče najti praktično vse vrste plastičnih materialov vse od velike pacifiške zaplate odpadkov, ki vsebuje najmanj 79 000 ton plastike in lebdi na 1,6 milijona kvadratnih kilometrov, do najbolj oddaljenih območij planeta, kot sta globokomorsko dno in Arktika;
- T. ker morski odpadki negativno vplivajo na gospodarske dejavnosti in na prehransko verigo ljudi;
- U. ker 90 % vseh morskih ptic pogoltne plastične delce;
- V. ker vpliv plastičnih odpadkov na rastline, živali in zdravje ljudi še ni v celoti pojasnjen; ker so bile zabeležene katastrofalne posledice za morske organizme, saj zaradi plastičnih odpadkov v morju vsako leto pogine več kot 100 milijonov morskih živali;
- W. ker rešitve za boj proti plastiki v morju ni mogoče oddvojiti od skupne strategije za plastiko; ker je člen 48 uredbe o nadzoru ribištva¹, ki vsebuje ukrepe za spodbujanje iskanja izgubljenega ribolovnega orodja, korak v pravo smer, vendar je preveč omejen, saj lahko države članice veliko večino ribiških plovil izvzamejo iz te obveznosti, zahteve o poročanju pa se izvajajo slabo;
- X. ker se v zvezi z Jadranskim morjem v okviru projektov, ki se sofinancirajo s sredstvi evropskega teritorialnega sodelovanja, proučujejo novi instrumenti za upravljanje ter dobre prakse za ublažitev in po možnosti odpravo puščanja ribolovnega orodja, tudi z dodelitvijo nove vloge varuhov morja („Sea Sentinels“) ribiškim flotam;
- Y. ker so države članice podpisnice Mednarodne konvencije o preprečevanju onesnaževanja morja z ladjami (MARPOL) in bi si morale prizadevati za popolno izvajanje njenih določb;
- Z. ker do fantomskega ribolova prihaja, ko se morski organizmi ulovijo ali zapletejo v izgubljene ali zavržene biološko nerazgradljive mreže, pasti in vrvi, ter se pri tem poškodujejo, stradajo in umrejo; ker je pojav „fantomskega ribolova“ posledica izgube in puščanja ribolovnega orodja; ker uredba o nadzoru ribištva določa obvezno označevanje orodij ter obveščanje o izgubljenem orodju ter njegovo iskanje; ker zato nekateri ribiči na lastno pobudo v pristanišče pripeljejo izgubljene mreže, ki jih najdejo v morju;
- AA. ker se kljub temu, da je težko natančno presoditi, kolikšen je prispevek ribogojstva k morskim odpadkom, ocenjuje, da je 80 % morskih odpadkov iz plastike in mikroplastike in da je nekje med 20 % in 40 % teh odpadkov v morju delno povezanih s človeškimi dejavnostmi na morju, vključno s komercialnimi in križarskimi ladjami, preostanek pa prihaja s kopnega, in ker je na podlagi izsledkov nedavne študije organizacije FAO² približno 10 % odpadkov izgubljenega in zavrženega ribolovnega orodja; ker je izgubljeno in zavrženo ribolovno orodje sestavni del morskih plastičnih odpadkov, ocenjuje pa se, da 94 % plastike, ki pride v oceane, pristane na morskem dnu, zato je treba uporabiti sredstva iz Evropskega sklada za pomorstvo in ribištvo (ESPR), da bodo ribiči neposredno sodelovali pri „ribolovu na morske odpadke“, in sicer tako, da se jim

¹ UL L 343, 22.12.2009, str. 1.

² [Zapuščeno, izgubljeno ali drugače zavrženo ribolovno orodje](#)

zagotovijo plačilo ali druge finančne in materialne spodbude;

- AB. ker se v okolje vsako leto odvzhe od 75 000 do 300 000 ton mikroplastike, vključno z mikroplastiko, ki se namenoma doda plastičnim proizvodom, mikroplastiko, ki nastane med uporabo proizvodov in mikroplastiko, ki nastane pri razgradnji plastičnih proizvodov;
- AC. ker so mikroplastika in nanodelci posebni izziv javne politike;
- AD. ker najdemo mikroplastiko v 90 % ustekleničene vode;
- AE. ker je poziv Komisije Evropski agenciji za kemikalije (ECHA), da naj preuči znanstveno podlago za omejitev uporabe mikroplastike, ki se namenoma dodaja proizvodom za potrošniško ali profesionalno uporabo, dobrodošel;
- AF. ker je poziv Komisije agenciji ECHA, naj pripravi predlog za možno omejitev okso-razgradljive plastike, dobrodošel;
- AG. ker poteka glede na člen 331 Pogodbe o delovanju Evropske unije (PDEU) uvedba novih virov lastnih sredstev po posebnem zakonodajnem postopku, za katerega je potrebno soglasje med državami članicami in posvetovanje s Parlamentom;

Splošne opombe

1. pozdravlja sporočilo Komisije z naslovom Evropska strategija za plastiko v krožnem gospodarstvu (COM(2018)0028) kot korak naprej na poti EU od linearnega h krožnemu gospodarstvu; ugotavlja, da ima plastika koristno vlogo v našem gospodarstvu in vsakodnevnem življenju, hkrati pa ima bistvene pomanjkljivosti; meni, da je zato glavni izziv trajnostno upravljanje plastike vzdolž celotne vrednostne verige, zato pa tudi sprememba načina, kako proizvajamo in uporabljamo plastiko, da se v našem gospodarstvu ohrani vrednost, ne da bi se povzročila škoda okolju, podnebjju in javnemu zdravju;
2. poudarja, da bi moralo biti preprečevanje nastajanja plastičnih odpadkov, kot je opredeljeno v okvirni direktivi o odpadkih, glavna prednostna naloga v skladu s hierarhijo ravnanja z odpadki; poleg tega meni, da je za podpiranje trajnostne gospodarske rasti in varstvo okolja ter javnega zdravja nujno znatno spodbuditi uspešnost recikliranja plastike; poziva vse deležnike, naj razmislijo o nedavni kitajski prepovedi uvoza plastičnih odpadkov kot priložnosti za naložbe v preprečevanje nastajanja plastičnih odpadkov, vključno s spodbujanjem ponovne uporabe in zasnove izdelkov krožnega gospodarstva, ter za naložbe v najsodobnejše zmogljivosti za zbiranje, razvrščanje in recikliranje v EU; meni, da je v zvezi s tem pomembna izmenjava zgledov najboljše prakse, zlasti za mala in srednja podjetja;
3. je prepričan, da bi morala strategija za plastiko delovati tudi kot vzvod za spodbujanje novih, pametnih, trajnostnih in krožnih modelov poslovanja, proizvodnje in potrošnje, ki bi zajemali celotno vrednostno verigo, v skladu s ciljem trajnostnega razvoja Združenih narodov št. 12 o trajnostni potrošnji in proizvodnji ter z internalizacijo zunanjih stroškov; poziva Komisijo, naj v ta namen spodbuja jasne povezave med politikami Unije za odpadke, kemikalije in proizvode, tudi z razvojem ciklov

nestrupenih materialov, kot je določeno v sedmem okoljskem akcijskem programu;

4. poziva Komisijo, naj oblikuje politiko za krožno gospodarstvo in biogospodarstvo za obdobje po letu 2020, ki bo temeljila na močnem stebru za raziskave in inovacije, ter zagotovi, da bodo v novem večletnem finančnem okviru na voljo potrebne zaveze; zlasti poudarja, kako pomembni so raziskave za razvoj inovativnih rešitev in razumevanje vpliva makro-, mikro- in nanoplastike na ekosisteme in zdravje ljudi;
5. poudarja, da obstaja več vrst plastike, ki se uporabljajo za različne namene, in da je zato za različne vrednostne verige potreben prilagojen pristop, ki je pogosto osredotočen na posamezne proizvode, z različnimi mešanici rešitev, v katerih so upoštevani okoljski vpliv, obstoječe alternative, lokalne in regionalne zahteve ter zagotavljanje, da so izpolnjene funkcionalne potrebe;
6. poudarja, da je za uspeh in doseganje rezultatov, ki bodo prinesli koristi za gospodarstvo, okolje in javno zdravje, potrebno skupno in usklajeno delovanje vseh deležnikov prek celotne vrednostne verige, vključno s potrošniki;
7. poudarja, da je zmanjšanje nastajanja odpadkov skupna odgovornost in da je pretvorba splošne zaskrbljenosti zaradi plastičnih odpadkov v javno odgovornost pomembne izziv; poudarja, da je v zvezi s tem nujno oblikovati nove vzorce potrošnje s spodbujanjem spremembe vedenja potrošnikov; poziva k povečanju osveščenosti potrošnikov o vplivu onesnaževanja s plastičnimi odpadki, pomenu preprečevanja in primernega ravnanja z odpadki ter obstoječih alternativ;

Od zasnove za recikliranje do zasnove za krožnost

8. poziva pristojne organe v državah članicah, naj zagotovijo celovito in hitro izvajanje in uveljavljanje celotnega pravnega reda v zvezi s proizvodi in odpadki; poudarja, da se v EU za recikliranje zbere samo 30 % plastičnih odpadkov, kar povzroča ogromno potratov virov; poudarja, da od leta 2030 odlagališča ne bodo več sprejemala plastike in da morajo države članice ravnati s plastičnimi odpadki v skladu z določbami Direktive 2008/98/ES; ponovno poudarja, da bi morale države članice uporabiti ustrezne ekonomske instrumente in druge ukrepe za spodbujanje izvajanja hierarhije ravnanja z odpadki; poudarja, kako pomembne so zmogljivosti za ločeno zbiranje in razvrščanje za omogočanje kakovostnega recikliranja in spodbujanje uporabe sekundarnih surovin;
9. poziva vse deležnike iz industrije, naj začnejo izvajati konkretne ukrepe za zagotovitev, da bo mogoče najkasneje do leta 2030 vso embalažno plastiko ponovno uporabiti ali reciklirati na stroškovno učinkovit način, naj povežejo identiteto svojih blagovnih znamk s trajnostnimi in krožnimi poslovnimi modeli ter izkoristijo svojo tržno moč za spodbujanje in podpiranje trajnostnih in krožnih vzorcev potrošnje; poziva Komisijo, naj spremlja in oceni razvoj, spodbuja zglede najboljše prakse in preverja okoljske trditve, da bi preprečila lažno zeleno oglaševanje (greenwashing);
10. meni, da bi morala biti civilna družba ustrezno obveščena in ozaveščena, da bi lahko od industrije zahtevala, da izpolnjuje svoje zaveze in obveznosti;
11. opozarja Komisijo, da je do konca leta 2020 dolžna izpolniti svojo obveznost o reviziji in okrepitvi bistvenih zahtev iz direktive o embalaži in odpadni embalaži, pri čemer

mora upoštevati relativne lastnosti različnih embalažnih materialov na podlagi ocen življenjskega cikla, pri tem pa obravnavati zlasti preprečevanje ter zasnovo za krožnost; poziva Komisijo, naj predloži jasne, izvedljive in učinkovite zahteve, vključno o embalažni plastiki, ki jo je mogoče ponovno uporabiti in reciklirati na stroškovno učinkovit način, ter o prekomerni uporabi embalaže;

12. poziva Komisijo, naj učinkovito rabo virov in krožnost določi kot splošni načeli, vključno s pomembno vlogo, ki jo imajo lahko krožni materiali, proizvodi in sistemi, tudi za plastične proizvode, ki se ne uporabljajo kot embalaža; meni, da bi bilo to med drugim mogoče doseči z razširjeno odgovornostjo proizvajalca, razvijanjem standardov za proizvode, izvajanjem ocen življenjskega cikla, razširitvijo zakonodajnega okvira o okoljsko primerni zasnovi, da bi zajela vse glavne skupine plastičnih proizvodov, sprejetjem določb o okoljskem označevanju in izvajanjem metode okoljskega odtisa izdelkov;

Vzpostavitev resnično enotnega trga za reciklirano plastiko

13. ugotavlja, da so razlogi za majhno uporabo reciklirane plastike v EU različni, med drugim je posledica nizkih cen fosilnih goriv zaradi subvencij, pomanjkanja zaupanja in primanjkljaja kakovostne oskrbe; poudarja, da je za zagotovitev prehoda na krožno gospodarstvo potreben stabilen notranji trg sekundarnih surovin; poziva Komisijo, naj se spoprije z ovirami na tem trgu in ustvari enake konkurenčne pogoje;

Standardi kakovosti in preverjanje

14. poziva Komisijo, naj čim prej pripravi standarde kakovosti za vzpostavitev zaupanja in spodbujanje trga sekundarne plastike; poziva Komisijo, naj pri razvijanju teh standardov kakovosti upošteva različne stopnje recikliranja, ki bodo skladne s funkcionalnostjo različnih proizvodov ter hkrati varovale javno zdravje, varnost hrane in okolje; poziva Komisijo, naj zagotovi varno uporabo recikliranih materialov v materialih, namenjenih stiku z živili, in spodbudi inovacije;
15. poziva, Komisijo, naj upošteva zgled dobre prakse s certificiranjem, ki ga opravi neodvisna tretja oseba, in spodbuja certificiranje recikliranih materialov, saj je preverjanje ključno za spodbujanje zaupanja industrije in potrošnikov v reciklirane materiale;

Vsebnost recikliranih materialov

16. poziva vse akterje iz industrije, naj svoje javne zaveze glede povečanja uporabe reciklirane plastike preoblikujejo v formalne zaveze in naj sprejmejo konkretne ukrepe;
17. meni, da bodo morda potrebna obvezna pravila o recikliranih materialih, da bi se spodbudila uporaba materialov sekundarnih surovin, saj trgi za reciklirane materiale še ne delujejo; poziva Komisijo, naj razmisli o uvedbi zahtev za minimalno vsebnost recikliranih materialov za posebne plastične proizvode, ki se dajo na trg EU, hkrati pa spoštuje zahteve za varnost hrane;
18. poziva države članice, naj razmislijo o uvedbi nižjega davka na dodano vrednost (DDV) za proizvode, ki vsebujejo reciklirane materiale;

Krožna javna naročila

19. poudarja, da so javna naročila bistveni instrument za prehod v krožno gospodarstvo, saj lahko povečajo inovacije poslovnih modelov in spodbudijo proizvode in storitve, gospodarne z viri; poudarja vlogo lokalnih in regionalnih organov v zvezi s tem; poziva Komisijo, naj vzpostavi izobraževalno mrežo EU za krožna javna naročila, da bi izkoristila spoznanja, pridobljena iz pilotnih projektov; meni, da bi lahko taki prostovoljni ukrepi na podlagi zanesljivih ocen učinka utrli pot zavezujočim pravilom in merilom EU o krožnih javnih naročilih;
20. poziva države članice, naj postopno ukinejo vse neprimerne spodbude, ki ne prispevajo k doseganju čim večjih možnih stopenj recikliranja plastike;

Stičišče med zakonodajo o odpadkih in kemikalijah

21. poziva pristojne organe v državah članicah, naj optimizirajo nadzor nad uvoženimi materiali **in proizvodi** za zagotovitev in uveljavitev skladnosti z zakonodajo EU o kemikalijah in proizvodih;
22. opozarja na svojo resolucijo o izvajanju svežnja o krožnem gospodarstvu: možnosti za rešitev vprašanja stičišča med zakonodajo o kemikalijah, proizvodih in odpadkih;

Preprečevanje nastajanja plastičnih odpadkov

Plastika za enkratno uporabo

23. ugotavlja, da ni vsestranske rešitve za obravnavanje škodljivih učinkov plastike za enkratno uporabo za okolje, in meni, da sta za rešitev tega zapletenega vprašanja zato potrebni kombinacija prostovoljnih in regulativnih ukrepov ter sprememba ozaveščenosti, ravnanja in sodelovanja potrošnikov;
24. je seznanjen z že sprejetimi ukrepi v nekaterih državah članicah in zato pozdravlja predlog Komisije o posebnem zakonodajnem okviru za zmanjšanje učinka nekaterih plastičnih proizvodov na okolje, zlasti plastike za enkratno uporabo; meni, da bi ta predlog moral prispevati k bistvenemu zmanjšanju morskih odpadkov, od katerih je več kot 80 % plastike, to pa bo prispevalo k cilju agende za trajnostni razvoj do leta 2030, tj. preprečevati in znatno zmanjšati vse vrste onesnaževanja morja;
25. meni, da je pomembno, da ta okvir ponuja ambiciozen sklop ukrepov za pristojne organe v državah članicah, ki je skladen s celovitostjo enotnega trga, ustvarja konkreten in pozitiven okoljski in družbeno-gospodarski vpliv ter zagotavlja potrebno funkcionalnost za potrošnike;
26. priznava, da se bodo z zmanjševanjem in omejevanjem uporabe plastičnih proizvodov za enkratno uporabo ustvarile priložnosti za trajnostne poslovne modele;
27. se sklicuje na potekajoče delo v okviru rednega zakonodajnega postopka glede tega predloga;
28. poudarja, da je visoke stopnje ločenega zbiranja in recikliranja ter manjše količine plastičnih odpadkov mogoče doseči na več načinov, tudi s shemami razširjene

odgovornosti proizvajalca s prilagojenimi pristojbinami, shemami kavcij in večjo ozaveščenostjo javnosti; priznava zasluge ustaljenih režimov v različnih državah članicah in možnosti za izmenjavo zgledov najboljše prakse med državami članicami; poudarja, da je za izbiro določene sheme še vedno odgovoren pristojni organ v državi članici;

29. pozdravlja, da Direktiva 94/62/ES določa, da morajo države članice do konca leta 2024 vzpostaviti obvezne sheme razširjene odgovornosti proizvajalca za vso embalažo, ter poziva Komisijo, naj oceni možnost razširitve te obveznosti na druge plastične proizvode v skladu s členoma 8 in 8a Direktive 2008/98/ES;
30. je seznanjen s predlogom Komisije o sistemu virov lastnih sredstev Evropske unije (COM(2018)0325) za prispevek na podlagi nerekiclrane odpadne plastične embalaže; poudarja, da mora biti usmerjevalni učinek takšnega prispevka skladen s hierarhijo ravnanja z odpadki; zato poudarja, da bi bilo treba dati prednost preprečevanju nastajanja odpadkov;
31. poziva Komisijo in države članice, naj se pridružijo mednarodni koaliciji za zmanjšanje onesnaženosti s plastičnimi vrečkami, ki je bila ustanovljena na konferenci Združenih narodov o podnebnih spremembah novembra 2016 v Marakešu, ter jo podprejo;
32. meni, da imajo supermarketi ključno vlogo pri zmanjšanju količine plastike za enkratno uporabo v EU; pozdravlja pobude, kot so trgovinske police brez plastike, ki supermarketom omogočajo preskušanje biomaterialov, ki jih je mogoče kompostirati, kot alternativo plastični embalaži;
33. pozdravlja predlog direktive Komisije o pristaniških sprejemnih zmogljivostih (COM(2018)0033), katere cilj je znatno zmanjšati breme in stroške ribičev zaradi vračanja ribolovnega orodja in plastičnih odpadkov v pristanišča; poudarja, da bi lahko imeli ribiči pomembno vlogo, zlasti z zbiranjem plastičnih odpadkov iz morja med ribolovno dejavnostjo in vračanjem teh odpadkov v pristanišča, kjer bi se zagotovilo ustrezno ravnanje z odpadki; poudarja, da bi morale Komisija in države članice spodbujati to dejavnost, da odpadki, zbrani med dejavnostmi čiščenja, ne bi bili zajeti v nobenem sistemu pokrivanja stroškov, ribičem pa se ne bi zaračunala pristojbina za njihovo obdelavo;
34. obžaluje, da izvajanje člena 48(3) uredbe o nadzoru ribištva v zvezi z obveznostjo iskanja in poročanja o izgubljenem ribolovnem orodju ni bilo vključeno v poročilo Komisije o oceni in izvajanju za leto 2017; poudarja potrebo po podrobni oceni izvajanja zahteve uredbe o nadzoru ribištva v zvezi z ribolovnim orodjem;
35. poziva Komisijo, države članice in regije, da podprejo načrte za zbiranje odpadkov na morju, po možnosti s sodelovanjem ribiških plovil, ter naj se v pristaniških postavijo objekti za sprejem in odlaganje morskih odpadkov ter vzpostavijo sheme za recikliranje odrabljenih mrež; poziva Komisijo in države članice, naj uporabijo priporočila iz okvira prostovoljnih smernic organizacije FAO o označevanju ribolovnega orodja, pri tem pa tesno sodelujejo z ribiškim sektorjem za boj proti fantomskemu ribolovu;
36. poziva Komisijo, države članice in regije, naj povečajo zbiranje podatkov o plastiki v morju z vzpostavitvijo in izvajanjem vseevropskega digitalnega sistema obveznega

poročanja za opremo, ki jo izgubijo posamezne ladje, kar bo v pomoč iskanju, pri tem pa uporabijo podatke iz regionalnih zbirk podatkov,, da posredujejo informacije v podatkovno zbirko, ki jo upravlja Evropska agencija za nadzor ribištva, ali razvijejo SafeSeaNet v uporabniku prijazen, vseevropski sistem, ki bo ribičem omogočil opozarjanje na izgubljeno orodje;

37. poudarja, da morajo biti države članice dejavnejše na področju razvoja strategij in načrtov za zmanjšanje odlaganja ribolovnega orodja v morje, tudi z uporabo nepovratnih sredstev ESPR, podpore strukturnih skladov in evropskega teritorialnega sodelovanja ter z ustrezno aktivno udeležbo regij;

Plastika na biološki osnovi, biorazgradljivost in primernost za kompostiranje

38. odločno podpira Komisijo pri pripravi jasnih dodatnih standardov, usklajenih pravil in opredelitev za materiale na biološki osnovi, biorazgradljivost (neodvisna lastnost surovine) in primernost za kompostiranje, da bi odpravila obstoječe napačne predstave in nesporazume in potrošnikom zagotovila jasne informacije;
39. poudarja, da lahko spodbujanje trajnostnega biogospodarstva prispeva k zmanjšanju odvisnosti Evrope od uvoženih surovin; poudarja potencialno vlogo za plastiko na biološki osnovi in biorazgradljivo plastiko, če je to dokazano koristno z vidika življenjskega cikla; meni, da je treba biorazgradljivost oceniti v relevantnih dejanskih pogojih;
40. poudarja, da lahko biorazgradljiva plastika in plastika, ki jo je mogoče kompostirati, prispevata k prehodu na krožno gospodarstvo, vendar ne pomenita univerzalne rešitve za morske odpadke in ne bi smela upravičevati enkratne uporabe; zato poziva Komisijo, naj pripravi jasna merila za koristne proizvode in uporabe za biorazgradljivo plastiko, vključno z embalažo in uporabami v kmetijstvu; poziva k nadaljnjim naložbam v raziskave in razvoj v zvezi s tem; poudarja, da je treba biorazgradljivo in nebiorazgradljivo plastiko obravnavati različno glede na ustrezno ravnanje z odpadki;
41. poudarja, da plastika na biološki osnovi omogoča delno razlikovanje med surovinami in poziva k nadaljnjim naložbam v raziskave in razvoj v zvezi s tem; priznava obstoj inovativnih materialov na biološki osnovi, ki so že na trgu; poudarja, da je potrebno nevtralnno in enako obravnavanje nadomestnih materialov;
42. poziva k popolni prepovedi EU za okso-razgradljivo plastiko do leta 2020, saj se tovrstna plastika ne razgrajuje ustrezno, je ni mogoče kompostirati, negativno vpliva na recikliranje običajne plastike ter ne zagotavlja dokazanih okoljskih koristi;

Mikroplastika

43. poziva Komisijo, naj do leta 2020 uvede prepoved mikroplastike v kozmetičnih izdelkih, izdelkih za osebno nego, detergentih in čistilnih sredstvih; poleg tega poziva agencijo ECHA, naj po potrebi oceni in pripravi prepoved za mikroplastiko, ki se namenoma dodaja drugim proizvodom, pri tem pa upošteva, ali so na voljo druge izvedljive nadomestne možnosti;
44. poziva Komisijo, naj v zakonodaji o proizvodih določi minimalne zahteve za znatno

zmanjšanje izpustov mikroplastike pri viru, zlasti za tekstilne izdelke, pnevmatike, barve in cigaretne ogorke;

45. je seznanjen z dobro prakso programa Operation Clean Sweep in različnih pobud glede ničelne izgube peletov; meni, da bi se te pobude lahko posnemale na ravni EU in globalni ravni;
46. poziva Komisijo, naj preuči vire, distribucijo, usodo in vplive makro- in mikroplastike v okviru čiščenja odpadnih voda in upravljanja meteorne vode pri tekočem preverjanju ustreznosti okvirne direktive o vodah in direktive o poplavah; poleg tega poziva pristojne organe držav članic in Komisijo, naj zagotovijo celovito izvrševanje direktive o čiščenju komunalne odpadne vode in okvirne direktive o morski strategiji; poleg tega poziva Komisijo, naj podpre raziskave na področju tehnologij za obdelavo blata iz čistilnih naprav in čiščenje voda;

Raziskave in inovacije

47. pozdravlja napoved Komisije, da bo za spodbujanje naložb v rešitve za učinkovito uporabo virov in krožno gospodarstvo, kot so možnosti zasnove, diverzifikacija surovin in inovativne tehnologije recikliranja, med drugim molekularno in kemično recikliranje, pa tudi izboljšanje mehanskega recikliranja, v okviru programa Obzorje 2020 investiranih dodatnih 100 milijonov EUR; poudarja inovativni potencial zagonskih podjetij v zvezi s tem; podpira uvedbo strateškega programa raziskav in inovacij v zvezi s krožnostjo materialov s posebnim poudarkom na plastiki in materialih, ki vsebujejo plastiko, ki presega embalažne materiale, za usmerjanje prihodnjih odločitev glede financiranja v programu Obzorje Evropa; ugotavlja, da bo potrebno ustrezno financiranje za prispevek k spodbujanju zasebnih naložb; poudarja, da lahko javno-zasebna partnerstva pomagajo pospešiti prehod na krožno gospodarstvo;
48. poudarja velik potencial, ki ga ima povezovanje digitalne agende in agende krožnega gospodarstva; poudarja, da je treba obravnavati regulativne ovire za inovacije, in poziva Komisijo, naj preuči možne inovacijske dogovore EU v skladu z doseganjem ciljev iz strategije za plastiko in širšo agendo krožnega gospodarstva;
49. poziva Komisijo, države članice in regije, naj podprejo uporabo inovativnega ribolovnega orodja s spodbujanjem ribičev, naj zamenjajo stare mreže in prilagodijo obstoječe mreže s sledilci in senzorji, povezanimi z aplikacijami za pametne telefone, čipi RFID in sledilci plovil, da bodo kapitani lahko bolj natančno spremljali svoje mreže in jih po potrebi potegnili iz vode; priznava vlogo, ki jo lahko ima tehnologija pri preprečevanju vstopa plastičnih odpadkov v morje;
50. poziva, naj se v Obzorje Evropa vključi misija za oceane brez plastike, da bi uporabili inovacije za zmanjšanje količine plastike, ki vstopa v morsko okolje, in zbirali plastiko, ki je v oceanih; ponavlja svoj poziv k boju proti morskim odpadkom (vključno s preprečevanjem, povečanjem ozaveščenosti o oceanih, večjim poznavanjem okoljskih izzivov, ki ga povzročajo onesnaževanje s plastiko in druge vrste morskih odpadkov, ter kampanje čiščenja, kot so lovljenje odpadkov in čiščenje obal), kot je navedeno v skupnem sporočilu Komisije in Visoke predstavnice za zunanje zadeve z dne 10. novembra 2016 z naslovom Mednarodno upravljanje oceanov: agenda za prihodnost naših oceanov (JOIN(2016)0049), poziva k političnemu dialogu EU o morskih odpadkih

med oblikovalci politik, deležniki in strokovnjaki;

Prizadevanja na svetovni ravni

51. poziva EU, naj prevzame dejavno vlogo pri razvoju globalnega protokola za plastiko ter zagotovi možnost celovitega in preglednega sledenja različnim zavezam na ravni EU in svetovni ravni; poziva Komisijo in države članice, naj pokažejo dejavno vodstvo v delovni skupini, ki jo je ustanovila skupščina Združenih narodov za okolje decembra 2017 in ukrepajo na področju mednarodnih odzivov za boj proti plastičnim morskim odpadkom in mikroplastiki; poudarja, da morata biti vprašani plastičnega onesnaževanja in zmogljivosti za ravnanje z odpadki del okvira zunanje politike EU, saj velik delež plastičnih odpadkov v oceanih izvira iz držav v Aziji in Afriki;
52. poziva vse institucije EU, naj se skupaj s sistemom EU za okoljsko ravnanje in presojo (EMAS) osredotočajo na preprečevanje, nadzorujejo notranje prakse pravil o javnih naročilih in ravnanja s plastičnimi odpadki ter bistveno omejijo nastajanje plastičnih odpadkov, zlasti z zamenjavo, zmanjšanjem in omejitvijo plastike za enkratno uporabo;
- • •
53. naroči svojemu predsedniku, naj to resolucijo posreduje Svetu in Komisiji ter vladam in parlamentom držav članic.

OBRAZLOŽITEV

Odlagališča plastičnih odpadkov kot dragocen vir prihodka

Krožne priložnosti za naše okolje, podnebje in gospodarstvo

1. Za kaj pravzaprav gre?

Plastika je pomemben in **dragocen material**, ki ima pomembno mesto v naši družbi in gospodarstvu. Vendar pa je način proizvodnje in uporabe plastike danes predrag in netrajnosten. Plastika je bila razvita za trajno uporabo, vendar je pogosto še vedno zasnovana tako, da se po uporabi odvrže. Poleg tega je količina plastike, zbrane za recikliranje, še vedno zelo majhna. Od približno 25,8 milijona ton plastičnih odpadkov, ki vsako leto nastanejo v EU, se jih manj kot 30 % zbere za recikliranje. To ima veliko negativnih posledic:

- 1) **Izguba za okolje:** plastični odpadki imajo še posebej uničujoč vpliv na morske ekosisteme, saj predstavljajo več kot 80 % morskih odpadkov. V EU v morjih in oceanih vsako leto konča od 150 000 do 500 000 ton plastičnih odpadkov. Poleg tega se v EU v okolje vsako leto spusti v povprečju od 75 000 do 300 000 ton mikroplastike;
- 2) **Izguba za podnebje:** študije kažejo, da je recikliranje 1 milijona ton plastike enakovredno izločitvi 1 milijona avtomobilov iz prometa¹;
- 3) **Izguba za gospodarstvo:** ocene kažejo, da se 95 % vrednosti plastične embalaže izgubi iz gospodarstva, kar pomeni izgubo od 70 do 105 milijard EUR letno;
- 4) **Možen vpliv na zdravje:** mikroplastika in njeni stranski proizvodi lahko vstopijo tudi v prehransko verigo, vendar o njihovih vplivih na zdravje ljudi še ni dovolj podatkov.

Zdaj je treba izkoristiti resničen **politični zagon** za spodbujanje korenite spremembe in prehoda na **krožno gospodarstvo na področju plastike**. EU je zaradi nedavne odločitve Kitajske, da prepove uvoz plastičnih odpadkov, prisiljena, da ukrepa. Poročevalec je trdno prepričan, da bi morala EU to prepoved obravnavati kot priložnost za notranje naložbe in inovacije ter ustaviti „zunanje reševanje“ težave v zvezi s plastičnimi odpadki.

Ta politični zagon **podpirajo** tudi **evropski državljani**. Nedavna raziskava Eurobarometra je jasno pokazala, da velika večina anketirancev (87 %) priznava, da so zaskrbljeni zaradi vpliva plastičnih proizvodov na okolje².

Sporočilo Komisije o evropski strategiji za plastiko v krožnem gospodarstvu je bilo zato objavljeno ravno ob pravem času in ga poročevalec **pozdravlja**. Poročevalec opozarja na naslednjih **pet splošnih izzivov**:

- Ravnanje s plastiko mora biti trajnostno vzdolž celotne vrednostne verige.
- Strategija bi morala presegati trajnostne embalažne materiale in delovati kot vzvod za spodbujanje novih, pametnih in krožnih modelov poslovanja in potrošnje, ki bi zajemali celotno vrednostno verigo.
- Komisija bi morala določiti politiko za krožno gospodarstvo za obdobje po letu 2020, ki bi temeljila na zanesljivih raziskavah in inovacijah.

¹ Glej http://presse.ademe.fr/wp-content/uploads/2017/05/FEDEREC_ACV-du-Recyclage-en-France-VF.pdf.

² Posebni Eurobarometer št. 468 o odnosu evropskih državljanov do okolja, oktober 2017.

- Plastika se lahko uporablja na veliko različnih načinov, zato je namesto enotne rešitve potreben prilagojen, pogosto na posamezne proizvode osredotočen pristop.
- Potrebne so skupne zaveze in ukrepi vseh deležnikov, vključno z medsektorskim sodelovanjem, vzdolž vrednostne verige, zaskrbljenost javnosti zaradi plastičnih odpadkov pa je treba spremeniti v javno odgovornost.

2. Kaj to pomeni?

2.1 Od zasnove za recikliranje do zasnove za krožnost

Vse se začne pri ustreznem ravnanju z odpadki in materiali. Ključni prvi korak je, da pristojni organi držav članic celovito in pravočasno **izvajajo celotni pravni red v zvezi z odpadki**, vključno z znatnimi izboljšavami, uvedenimi z nedavno sprejeto revizijo zakonodaje EU o odpadkih.

Poleg tega poročevalec podpira cilj Komisije, **da bo mogoče do leta 2030 vso embalažno plastiko, ki se daje na evropski trg, ponovno uporabiti ali reciklirati**. Vsi deležniki iz industrije bi morali izvesti konkretne ukrepe za uresničitev tega cilja, ne le za sektor potrošniške embalaže, ampak tudi za sektor poslovanja med podjetji, ter povezati identiteto svojih blagovnih znamk s trajnostnimi in krožnimi modeli poslovanja.

Poleg tega poročevalec meni, da mora civilna družba zagotoviti, da industrija odgovarja za svoje zaveze, ter meni, da je prihodnji **novi dogovor za potrošnike** ustrezen okvir za to. Meni, da je nizozemski primer kontaktne točke za embalažo (Meldpunt Verpakkingen) zanimiv in ustrezen model, ki bi ga bilo mogoče ponoviti v drugih državah članicah, saj vključuje potrošnike in spodbuja industrijo k zagotavljanju večje trajnosti embalaže¹.

Poročevalec odločno podpira namero Komisijo glede **posodobitve bistvenih zahtev** iz direktive o embalaži in odpadni embalaži. Poziva Komisijo, naj spoštuje splošno načelo dajanja prednosti krožnosti, ki bi se moralo uporabljati tudi za **plastične proizvode, ki se ne uporabljajo kot embalaža**, z razvojem standardov za proizvode in spremembo zakonodajnega okvira okoljsko primerne zasnove.

2.2 Vzpostavitev resnično enotnega trga za reciklirano plastiko

Uporaba reciklirane plastike pri novih proizvodih je še vedno majhna: po podatkih Komisije je le približno 6-odstotna. Poročevalec obravnava **štiri gradnike resničnega enotnega trga za sekundarno plastiko**.

1) Standardi kakovosti in preverjanje

Trenutno kakovost reciklirane plastike in kakovost, ki se zahteva za funkcionalnost določenega proizvoda, nista usklajeni. Razlog za to je pomanjkanje zaupanja, preverjanja in preglednosti. V zvezi s tem je ključnega pomena, da se vzpostavijo **stopnje recikliranja, ki bodo ustrezale funkcionalnosti različnih proizvodov, in preverjanje**. Evropski sistem za presojo EuCertPlast² je že na voljo za uporabo. Vendar poročevalec meni, da bi tudi potrdilo neodvisne

¹ <https://meldpuntverpakkingen.nl/>

² <https://www.eucertplast.eu/>

tretje osebe prav tako pomenilo pomemben korak naprej. Shema certificiranja QA-CER, ki jo je razvilo belgijsko združenje za kakovost, bi bila lahko zgled za Evropo¹.

2) Spodbujanje uporabe recikliranih materialov

Poročevalec pozdravlja različne pozitivne javne zaveze vodilnih akterjev v industriji glede recikliranih materialov, vendar meni, da je ključno, da se te javne zaveze spremenijo v konkretne **zaveze**. Vendar pa ta prostovoljni pristop sam po sebi ne bo zadostoval. Poročevalec zato meni, da **bodo morda potrebna obvezna pravila o vsebnosti recikliranih materialov za določene proizvode**. To bi bilo lahko podprto s spremembami razširjene odgovornosti proizvajalca in DDV.

3) Zasnova za krožnost pri naročilih

Javna in zasebna naročila lahko spodbujajo inovacije v poslovnih modelih. Vendar so krožna javna naročila še vedno izjema in ne pravilo. Za njihovo spodbujanje bi se lahko sprejeli različni ukrepi, tudi na ravni EU: zlasti spodbujanje inovacij, raziskav in izmenjave zgledov dobre prakse. EU bi lahko vzpostavila **izobraževalno mrežo EU za krožna javna naročila**, da bi se zbirale izkušnje iz različnih „zelenih sporazumov“ (npr. v Flandriji² in na Nizozemskem³) in zagotovila podpora za sklenitev prihodnjih sporazumov. Poleg tega bi lahko izkušnje, pridobljene s prostovoljnimi ukrepi „od spodaj navzgor“, utrle pot določitvi **zavezujočih pravil za krožna javna naročila**.

4) Stičišče med zakonodajo o odpadkih in kemikalijah

Poročevalec tudi meni, da je povezava s sporočilom Komisije o stičišču med zakonodajo o kemikalijah, proizvodih in odpadkih bistvena za vzpostavitev enotnega trga reciklirane plastike. Zlasti meni, da je nujno potrebna **okrepitev nadzora nad uvoženimi materiali**, in hkrati poudarja, da prisotnost snovi, ki vzbuja zaskrbljenost, ne bi smela biti splošna utemeljitev za izključitev recikliranja odpadkov za nekatere posebne, dobro opredeljene in varne uporabe.

2.3 Preprečevanje nastajanja plastičnih odpadkov

1) Enkratna uporaba

Več kot 80 % morskih odpadkov predstavlja plastika, od tega je 50 % plastike za enkratno uporabo. Te številke kažejo, da obstajajo upravičeni razlogi za ukrepanje v zvezi s temi proizvodi za enkratno uporabo. Zato poročevalec **podpira posebno zakonodajo o plastiki za enkratno uporabo**, da bi se zmanjšala količina morskih odpadkov. Potreben je okvir, ki bo zagotovil sklop možnih ukrepov za pristojne organe v državah članicah, ki bo skladen s celovitostjo enotnega trga, ki bo ustvarjal konkreten in pozitiven vpliv na okolje ter zagotavljal potrebno funkcionalnost za potrošnike.

Poročevalec poudarja, da je visoke stopnje zbiranja in recikliranja ter zmanjšanje količine odpadkov mogoče doseči na več načinov, vključno s sistemi kavcij ali shemami razširjene odgovornosti proizvajalca. Poudarja tudi, da je za izbiro določene sheme še vedno odgovoren pristojni organ v državi članici, ob upoštevanju lokalnih posebnosti in zagotavljanju, da

¹ http://www.bqa.be/files/uploads/Audits/2016_BQA_folder_QA-CER.pdf

² <http://vlaanderen-circulair.be/nl/onze-projecten/detail/green-deal-circulair-aankopen>

³ <https://mvonederland.nl/green-deal-circulair-inkopen>

obstoječi dobro delujoči in stroškovno učinkoviti sistemi niso ogroženi. Poleg tega želi poudariti, da so za fiskalno politiko še vedno pristojne države članice, zato nasprotuje uvedbi davka na plastiko po vsej EU kot možnega pritoka lastnih sredstev za EU.

2) Bioplastika

Glede bioplastike, ki zajema biorazgradljivo plastiko, plastiko, ki je primerna za kompostiranje, in plastiko na biološki osnovi, je veliko napačnih predstav in nesporazumov. Zato poročevalec podpira Komisijo pri pripravi **jasnih usklajenih pravil o materialih na biološki osnovi in biorazgradljivosti**.

Biorazgradljiva plastika je lahko podporni element pri prehodu na krožno gospodarstvo, vendar ne pomeni univerzalne rešitve za morske odpadke. Zato poročevalec poziva Komisijo, naj pripravi **seznam koristnih proizvodov in uporab, ki vključujejo biorazgradljivo plastiko**, ki bo temeljil na jasnih merilih.

Poleg tega je lahko **plastika na biološki osnovi** del širše rešitve, saj omogoča delno razlikovanje med surovinami, zaradi česar lahko zmanjša odvisnost virov EU od tretjih držav. Poročevalec meni, da so na tem področju potrebne **nadaljnje naložbe v raziskave in razvoj**, da bi se spodbudile inovacije.

Poleg tega poziva k **popolni prepovedi okso-razgradljive plastike**, saj se tovrstna plastika ne razgrajuje varno, zato ne zagotavlja dokazanih okoljskih koristi.

3) Mikroplastika

Poročevalec meni, da je stroškovno najučinkovitejša možnost obravnavanje uporabe mikroplastike pri viru. Zato poziva k **prepovedi mikroplastike, ki se namenoma dodaja** proizvodom, kot so kozmetični izdelki in čistilna sredstva, in za katero so na voljo učinkovite alternative. Nedavna uvedba zakonodaje, ki prepoveduje uporabo plastičnih mikrokroglic v kozmetičnih izdelkih, ki se izperejo, v nekaterih državah članicah, na primer v Združenem kraljestvu, dokazuje, da je to mogoče.

Poročevalec zato poziva Komisijo, naj v zakonodaji o proizvodih določi **minimalne zahteve** za obravnavanje mikroplastike pri viru, zlasti za tekstilne izdelke, pnevmatike, barve in cigaretno ogorke. Meni, da ugotovitve iz projekta MERMAIDS Life+¹, ki se je osredotočal na zmanjševanje vpliva mikroplastike, povezanega s pranjem tekstilnih izdelkov, ponujajo nekaj zanimivih vpogledov v zvezi s tem.

2.4 Inovacije

Inovacije, raziskave in razvoj ter naložbe v infrastrukturo so ključnega pomena, če želi biti EU uspešna pri razvoju novega gospodarstva na področju plastike. Spodbudna je napoved Komisije, da bo za spodbujanje naložb v rešitve za krožno gospodarstvo v okviru Obzorja 2020 namenila dodatnih 100 milijonov EUR. Poročevalec podpira razvoj strateškega programa raziskav in inovacij v zvezi s plastiko, ki bi moral zajemati tudi obdobje po letu 2020.

Prepričan je tudi, da bi morala biti področja, kot so recikliranje kemikalij ter uporabe zajema in shranjevanja ogljikovega dioksida, pri katerih se kot surovina uporablja ogljikov dioksid, del

¹ <http://life-mermaids.eu/en/>

programa inovacij. Poleg tega poziva Komisijo, naj nadgradi izkušnje z obstoječimi inovacijskimi grozdi, kot je flamski Catalisti¹.

2.5 Prizadevanja na svetovni ravni

Mednarodna, inovativna in stroškovno učinkovita prizadevanja za obravnavanje plastičnih odpadkov se hitro razvijajo. Če želi imeti EU vodilno vlogo pri globalnem načrtu krožnega gospodarstva in vpliv, mora biti v ospredju in dejavno sodelovati pri razvoju **globalnega protokola za plastiko**. Zato poročevalec poziva Komisijo, naj oblikuje instrument za celostno in pregledno sledenje različnim zavezam.

3. Sklepna ugotovitev

Kitajska prepoved uvoza plastičnih odpadkov je za EU zelo velika priložnost za spodbujanje korenite spremembe in prehod na krožno gospodarstvo na področju plastike. Ta zagon moramo izkoristiti za naložbe in inovacije. Če nam s krožnim gospodarstvom in modeli potrošnje uspe razviti celostni pristop, ki bo zajemal celotno vrednostno verigo, lahko ustvarimo koristi za vse vključene deležnike. **Odlagališča plastičnih odpadkov so lahko tudi dragocen vir prihodka.**

¹ <http://catalisti.be/>

2.7.2018

MNENJE ODBORA ZA RIBIŠTVO

za Odbor za okolje, javno zdravje in varnost hrane

o evropski strategiji za plastiko v krožnem gospodarstvu
(2018/2035(INI))

Pripravljaec mnenja: John Flack

POBUDE

Odbor za ribištvo poziva Odbor za okolje, javno zdravje in varnost hrane kot pristojni odbor, da v svoj predlog resolucije vključi naslednje pobude:

- A. ker velike količine odvržene plastike in mikroplastike pridejo v morje, kjer razpadejo in nato vstopijo v prehransko verigo, pri čemer številne morske vrste zaužijejo strupene snovi, ki lahko zastrupijo in povzročijo smrt živih morskih virov in imajo neposreden vpliv na zdravje ljudi; ker lahko plastični morski odpadki vplivajo tudi na učinkovitost ribolovnega orodja, kar je še zlasti pomembno pri malem ribolovu, saj povzroča gospodarske težave;
- B. ker so težave, ki jih povzročajo plastični morski odpadki, svetovni izziv, ki ga je mogoče rešiti le z mednarodnim sodelovanjem;
- C. ker je v Resoluciji 11 skupščine OZN za okolje v okviru Programa OZN za okolje, ki je potekala od 23. do 27. maja 2016, ugotovljeno, da je prisotnost plastičnih odpadkov in mikroplastike v morskem okolju hitro naraščajoče in resno vprašanje svetovnega pomena, ki potrebuje nujen odziv na svetovni ravni, ob upoštevanju pristopa celotnega življenjskega cikla izdelka;
- D. ker se z isto resolucijo spodbujajo proizvajalci izdelkov in drugi, da odpravijo ali zmanjšajo uporabo osnovnih delcev iz mikroplastike v proizvodih; ker je bila v Združenih državah Amerike in Kanadi prepovedana uporaba mikroplastike v nekaterih kozmetičnih izdelkih za osebno nego; ker je več držav članic Komisijo obvestilo o osnutkih zakonov o prepovedi mikroplastike v nekaterih kozmetičnih izdelkih, Komisija pa je zahtevala, da Evropska agencija za kemikalije omeji namerno dodajanje mikroplastike; ker je tudi Svet pozval Komisijo, naj sprejme ukrepe glede mikroplastike, zlasti v kozmetiki in čistilnih sredstvih; ker obstaja velika zmeda med potrošniki, ki je povezana s terminologijo na področju plastike, zlasti kar zadeva biološko plastiko, biološko razgradljivo plastiko in

plastiko na biološki osnovi, in so natančni podatki proizvajalcev plastike ključnega pomena pri uresničevanju strategije o plastiki;

- E. ker je Komisija zavezana k oblikovanju, kjer je to primerno, takih zahtev za izdelke na podlagi direktive o okoljsko primerni zasnovi¹, ki bodo upoštevale mikroplastiko, in je v svojem znaku za okolje in merilih za zelena javna naročila oblikovala tudi merila za izboljšanje možnosti recikliranja plastike;
 - F. ker rešitve za boj proti plastiki v morju ni mogoče oddvojiti od skupne strategije za plastiko; ker je člen 48 uredbe o nadzoru ribištva², ki vsebuje ukrepe za spodbujanje iskanja izgubljenega ribolovnega orodja, korak v pravo smer, vendar je preveč omejen, saj lahko države članice veliko večino ribiških plovil izvzamejo iz te obveznosti, zahteve o poročanju pa se izvajajo slabo;
 - G. ker so države članice podpisnice Mednarodne konvencije o preprečevanju onesnaževanja morja z ladj (MARPOL) in bi si morale prizadevati za popolno izvajanje njenih določb;
 - H. ker do fantomskega ribolova prihaja, ko se morski organizmi ulovijo ali zapletejo v izgubljene ali zavržene biološko nerazgradljive mreže, pasti in vrvi, ter se pri tem poškodujejo, stradajo in umrejo; ker je pojav „fantomskega ribolova“ posledica izgube in zavrženja ribolovnega orodja; ker uredba o nadzoru ribištva določa obvezno označevanje orodij ter obveščanje o izgubljenem orodju ter njegovo iskanje; ker zato nekateri ribiči na lastno pobudo v pristanišče pripeljejo izgubljene mreže, ki jih najdejo v morju;
 - I. ker se kljub temu, da je težko natančno presoditi, kolikšen je prispevek ribogojstva k morskim odpadkom, ocenjuje, da je 80 % morskih odpadkov iz plastike in mikroplastike in da je nekje med 20 % in 40 % teh odpadkov v morju delno povezanih s človeškimi dejavnostmi na morju, vključno s komercialnimi in križarskimi ladjami, preostanek pa prihaja s kopnega, in ker je na podlagi izsledkov nedavne študije organizacije FAO³ približno 10 % odpadkov izgubljenega in zavrženega ribolovnega orodja; ker je izgubljeno in zavrženo ribolovno orodje sestavni del morskih plastičnih odpadkov, ocenjuje pa se, da 94 % plastike, ki pride v oceane, pristane na morskem dnu, zato je treba uporabiti sredstva iz Evropskega sklada za pomorstvo in ribištvo (ESPR), da bodo ribiči neposredno sodelovali pri „ribolovu na morske odpadke“, in sicer tako, da se jim zagotovijo plačilo ali druge finančne in materialne spodbude;
1. pozdravlja sporočilo Komisije z naslovom „Evropska strategija za plastiko v krožnem gospodarstvu“ (COM(2018)0028), s katero se podpira izvajanje okvirne direktive o morski strategiji⁴, katere cilj je doseči dobro okoljsko stanje evropskih morskih voda; vendar obžaluje, da izvajanje člena 48(3) uredbe o nadzoru ribištva v zvezi z obveznostjo iskanja in poročanja o izgubljenem ribolovnem orodju ni bilo vključeno v poročilo Komisije o oceni in izvajanju za leto 2017; poudarja potrebo po podrobni oceni izvajanja zahtev uredbe o nadzoru ribištva v zvezi z ribolovnim orodjem;
 2. poudarja, da je treba za razumevanje in reševanje vprašanja morskih odpadkov sprejeti

¹ UL L 285, 31.10.2009, str. 10.

² UL L 343, 22.12.2009, str. 1.

³ [Zapuščeno, izgubljeno ali drugače zavrženo ribolovno orodje](#)

⁴ UL L 164, 25.6.2008, str. 19.

vrsto medsebojno povezanih in ambicioznih ukrepov na več ravneh, ter zato EU in države članice poziva, naj izboljšajo usklajevanje mednarodnih prizadevanj za zmanjšanje vseh oblik onesnaženja morja in pospešijo globalne ukrepe proti plastiki v skladu z agendo za trajnostni razvoj do leta 2030 (cilj trajnostnega razvoja 14); poudarja, da lahko prizadevanja vključujejo kampanje in programe za ozaveščanje o vplivu odpadkov na morske ekosisteme, raziskave o možnosti uporabe biološko razgradljivih ribiških mrež ali mrež, ki jih je mogoče kompostirati, izobraževalne projekte za ribiče in posebne javne programe za odstranitev plastike in drugih predmetov z morskega dna, pa tudi preučitev možnosti, da se uvede razširjena odgovornost proizvajalca ribolovnega orodja;

3. poziva Komisijo, države članice in regije, da podprejo načrte za zbiranje odpadkov na morju, po možnosti s sodelovanjem ribiških plovil, ter naj se v pristaniških postavijo objekti za sprejem in odlaganje morskih odpadkov ter vzpostavijo sheme za recikliranje odrabljenih mrež; poziva Komisijo in države članice, naj uporabijo priporočila iz okvira prostovoljnih smernic organizacije FAO o označevanju ribolovnega orodja, pri tem pa tesno sodelujejo z ribiškim sektorjem za boj proti fantomskemu ribolovu;
4. poudarja, da morajo države članice in regije storiti več za oblikovanje strategij in načrtov za zmanjšanje izgub ribolovnega orodja na morju ter da bi bilo treba za zbiranje in odstranjevanje morskih odpadkov in morskih smeti uporabiti nepovratna sredstva ESPR ter vzpostaviti sisteme za recikliranje in potrebno infrastrukturo; spodbuja države članice in regije, naj skupaj z ESPR vložijo predloge v okviru programa Obzorje 2020; poudarja, da bi države članice lahko uvedle prostovoljni sistem premij za ribiče, ki pripeljejo na kopno plastične odpadke in izgubljene ali zastarele mreže; močno spodbuja Komisijo in države članice, naj zagotovijo več podpore obstoječim pobudam za spopadanje s tem svetovnim izzivom, kot so pobude „Fishing for litter“ (ribolov odpadkov), Oceana“, fundacija „Surfrider“, fundacija „Plastic Oceans“ (plastični oceani), „Mission Blue“ (misija: modro) in „One world, one ocean“ (en svet, en ocean);
5. poziva Komisijo, države članice in regije, naj podprejo uporabo inovativnega ribolovnega orodja s spodbujanjem ribičev, naj zamenjajo stare mreže in prilagodijo obstoječe mreže s sledilci in senzorji, povezanimi z aplikacijami za pametne telefone, čipi RFID in sledilci plovil, da bodo kapitani lahko bolj natančno spremljali svoje mreže in jih po potrebi potegnili iz vode; priznava vlogo, ki jo lahko ima tehnologija pri preprečevanju vstopa plastičnih odpadkov v morje;
6. poziva Komisijo, države članice in regije, naj povečajo zbiranje podatkov o plastiki v morju z vzpostavitvijo in izvajanjem vseevropskega digitalnega sistema obveznega poročanja za opremo, ki jo izgubijo posamezne ladje, kar bo v pomoč iskanju, pri tem pa uporabijo podatke iz regionalnih zbirk podatkov,, da posredujejo informacije v podatkovno zbirko, ki jo upravlja Evropska agencija za nadzor ribištva, ali razvijejo SafeSeaNet v uporabniku prijazen, vseevropski sistem, ki bo ribičem omogočil opozarjanje na izgubljeno orodje;
7. mikroplastika škodi ribjim staležem, biotski raznovrstnosti in zdravju ljudi; zato poziva Komisijo, naj razvije in podpre zmogljivosti za odkrivanje in spremljanje stopnje kontaminacije v komercialnih ribah, morskih sadežih, morskem okolju in njegovih bioloških virih; poziva Komisijo, naj sprejme okvire analize tveganja za varnost hrane, da se ocenijo nevarnosti in tveganja za potrošnike; poziva Komisijo, naj v skladu z

načelom zamenjave in postopki na podlagi uredbe REACH za omejitev snovi, ki pomenijo tveganje za strategijo za plastiko, nujno nadaljuje postopek za omejitev uporabe namerno dodane mikroplastike, ki ga je zahteval Svet, tako da Evropsko agencijo za kemikalije pozove, naj pregleda znanstveno podlago za sprejemanje regulativnih ukrepov na ravni EU, da bi se doseglo postopno zmanjšanje uporabe mikroplastike v proizvodih, kot so kozmetika, izdelki za osebno nego, čistila in barve, kar bi privedlo do popolne prepovedi; poudarja pomen sodelovanja med državami članicami, nacionalnimi in regionalnimi organi, industrijo in deležniki, ki se ukvarjajo z učinki kontaminacije z mikroplastiko in nanoplastiko ter vplivom onesnaževanja na dobavne verige ribištva, ribogojstva in morskih sadežev.

INFORMACIJE O SPREJETJU V ODBORU, ZAPROŠENEM ZA MNENJE

Datum sprejetja	20.6.2018
Izid končnega glasovanja	+: 20 -: 0 0: 1
Poslanci, navzoči pri končnem glasovanju	Marco Affronte, Clara Eugenia Aguilera García, Renata Briano, David Coburn, Richard Corbett, Linnéa Engström, João Ferreira, Sylvie Goddyn, Mike Hookem, Carlos Iturgaiz, Werner Kuhn, António Marinho e Pinto, Gabriel Mato, Norica Nicolai, Liadh Ní Riada, Ulrike Rodust, Remo Sernagiotto, Ricardo Serrão Santos, Isabelle Thomas
Namestniki, navzoči pri končnem glasovanju	Izaskun Bilbao Barandica, Giuseppe Ferrandino, John Flack, Seán Kelly, Verónica Lope Fontagné, Ana Miranda

**POIMENSKO GLASOVANJE PRI KONČNEM GLASOVANJU
V ODBORU, ZAPROŠENEM ZA MNENJE**

20	+
ALDE	Izaskun Bilbao Barandica, Norica Nicolai
ECR	John Flack, Remo Sernagiotto
EFDD	David Coburn, Mike Hookem
GUE/NGL	Liadh Ní Riada
PPE	Carlos Iturgaiz, Seán Kelly, Werner Kuhn, Gabriel Mato
S&D	Clara Eugenia Aguilera García, Renata Briano, Richard Corbett, Ulrike Rodust, Ricardo Serrão Santos, Isabelle Thomas
VERTS/ALE	Marco Affronte, Linnéa Engström, Ana Miranda

0	-

1	0
ENF	Sylvie Goddyn

Uporabljeni znaki:

+ : za

- : proti

0 : vzdržani

INFORMACIJE O SPREJETJU V PRISTOJNEM ODBORU

Datum sprejetja	10.7.2018
Izid končnega glasovanja	+: 57 -: 1 0: 0
Poslanci, navzoči pri končnem glasovanju	Marco Affronte, Margrete Auken, Pilar Ayuso, Catherine Bearder, Ivo Belet, Biljana Borzan, Paul Brannen, Soledad Cabezón Ruiz, Nessa Childers, Birgit Collin-Langen, Miriam Dalli, Seb Dance, Mark Demesmaeker, Stefan Eck, Bas Eickhout, Karl-Heinz Florenz, Francesc Gambús, Arne Gericke, Jens Gieseke, Julie Girling, Sylvie Goddyn, Françoise Grossetête, Andrzej Grzyb, Jytte Guteland, György Hölvényi, Anneli Jäätteenmäki, Karin Kadenbach, Urszula Krupa, Giovanni La Via, Jo Leinen, Peter Liese, Valentinas Mazuronis, Susanne Melior, Miroslav Mikolášik, Rory Palmer, Massimo Paolucci, Piernicola Pedicini, Bolesław G. Piecha, Pavel Poc, John Procter, Julia Reid, Frédérique Ries, Daciana Octavia Sârbu, Annie Schreijer-Pierik, Davor Škrlec, Renate Sommer, Adina-Ioana Vălean, Damiano Zoffoli
Namestniki, navzoči pri končnem glasovanju	Guillaume Balas, Anja Hazekamp, Jan Huitema, Merja Kyllönen, Alojz Peterle, Christel Schaldemose, Keith Taylor
Namestniki (člen 200(2)), navzoči pri končnem glasovanju	Zoltán Balczó, Marc Joulaud, Stanisław Ożóg

**POIMENSKO GLASOVANJE PRI KONČNEM GLASOVANJU
V PRISTOJNEM ODBORU**

57	+
ALDE	Catherine Bearder, Jan Huitema, Anneli Jäätteenmäki, Valentinas Mazuronis, Frédérique Ries
ECR	Mark Demesmaecker, Arne Gericke, Urszula Krupa, Stanisław Ożóg, Bolesław G. Piecha, John Procter
EFDD	Piernicola Pedicini
ENF	Sylvie Goddyn
GUE/NGL	Stefan Eck, Anja Hazekamp, Merja Kyllönen
NI	Zoltán Balczó
PPE	Pilar Ayuso, Ivo Belet, Birgit Collin-Langen, Karl-Heinz Florenz, Francesc Gambús, Jens Gieseke, Julie Girling, Françoise Grossetête, Andrzej Grzyb, György Hölvényi, Marc Joulaud, Giovanni La Via, Peter Liese, Miroslav Mikolášik, Alojz Peterle, Annie Schreijer-Pierik, Renate Sommer, Adina-Ioana Vălean
S&D	Guillaume Balas, Biljana Borzan, Paul Brannen, Soledad Cabezón Ruiz, Nessa Childers, Miriam Dalli, Seb Dance, Jytte Guteland, Karin Kadenbach, Jo Leinen, Susanne Melior, Rory Palmer, Massimo Paolucci, Pavel Poc, Christel Schaldemose, Daciana Octavia Sârbu, Damiano Zoffoli
VERTS/ALE	Marco Affronte, Margrete Auken, Bas Eickhout, Davor Škrlec, Keith Taylor

1	-
EFDD	Julia Reid

0	0

Uporabljeni znaki:

+ : za

- : proti

0 : vzdržani